

3. ZH

1. A $\Sigma = \{a, b, c\}$ ábécé feletti L nyelv azon szavakból áll, amik a -val kezdődnek és amikben az a , b és c karakterek száma megegyezik. Egy 4-szalagos, determinisztikus M Turing-gépet akarunk erre a nyelvre készíteni, az alábbi szabályok a gép működésének kezdetéhez kellenek (a gép első szalagja csak olvasható, ezért a szabályok jobb oldalán csak három szalag írásáról kell rendelkezünk):

$$\delta(q_0, a, \ddot{u}, \ddot{u}, \ddot{u}) = (q_1, X, X, X, H, J, J, J)$$

$$\delta(q_1, a, \ddot{u}, \ddot{u}, \ddot{u}) = (q_1, a, \ddot{u}, \ddot{u}, J, J, H, H)$$

$$\delta(q_1, b, \ddot{u}, \ddot{u}, \ddot{u}) = (q_1, \ddot{u}, b, \ddot{u}, J, H, J, H)$$

$$\delta(q_1, c, \ddot{u}, \ddot{u}, \ddot{u}) = (q_1, \ddot{u}, \ddot{u}, c, J, H, H, J)$$

$$\delta(q_1, \ddot{u}, \ddot{u}, \ddot{u}, \ddot{u}) = (q_2, \ddot{u}, \ddot{u}, \ddot{u}, H, B, B, B)$$

- (a) Magyarozza el, hogy mi történik, míg M eléri a q_2 állapotot.

- (b) Egészítse ki a fenti szabályhalmazt további szabályokkal és definiálja az elfogadó állapotok halmazát úgy, hogy M a fenti L nyelvet fogadja el. Magyarozza is el, hogy miként működik a gép!

Neptun:

Név:

2. (a) Adja meg az L_d diagonális nyelv definícióját!

(b) Adja meg az RE (rekurzívan felsorolható) nyelv osztály definícióját!

(c) Bizonyítsa be, hogy az L_d nyelv nem rekurzívan felsorolható!

3. Az L nyelvbe olyan w Turing-gép kódok tartoznak, melyekre igaz, hogy az M_w Turing-gép minden x inputon legfeljebb $|x|$ lépés után leáll ($|x|$ az x szó hosszát jelöli).

Igazolja, hogy ez az L nyelv $coRE$ -ben van.

4. Az L nyelvbe olyan w Turing-gép kódok tartoznak, melyekre igaz, hogy $L(M_w)$ minden $k \geq 1$ egész szám esetén pontosan egy darab k hosszú szót tartalmaz.
- Igazolja, hogy ez az L nyelv nem rekurzív.